

Ausztria 2019. évi rendőrségi bűnügyi statisztikája

FÓRIZS Sándor¹

A szerző publikációjában az osztrák rendőrség 2019. évi bűnügyi statisztikája legfontosabb adatait ismerteti, bemutatja annak szerkezetét. Külön kitér a külföldiek által elkövetett bűncselekményekre, illetve a bűnügyi helyzet változásának tendenciáira. Az olvasó fontos adatokat ismerhet meg a rendőrség felépítésével és működésével, az elmúlt időszakban foganatosított új intézkedésekkel kapcsolatban.

Kulcsszavak: bűncselekmény, erőszakos bűncselekmény, gyanúsított, embercsempészet, jogellenes tartózkodás, külföldi személy

Bevezetés

Ausztriában, mint a legtöbb országban, a rendőrség évente ad ki bűnügyi statisztikát. A 2019-es anyag érdekes, tanulságos olvasmány. Címe *Rendőrségi bűnügyi statisztika 2019. A bűnözés változása Ausztriában*. Készítője a Szövetségi Bűnügyi Hivatal (BK). Az előszót Karl Nehammer belügyminiszter és Franz Lang országos rendőrfőkapitány (biztonsági főigazgató) jegyezték.

Ausztriában 2001 óta minden feljelentést bűncselekmény esetén elektronikusan rögzítenek. E számok alapján stratégiai elemzéseket végeznek, és bűnüldözési döntéseket hoznak, hogy a bűnözést hatékonyabban leküzdhessék. A bekövetkező hosszú távú változásokat kiemelten mérlegelik. A tapasztalatokat felhasználják alapvető szervezési döntésekhez.

A bűnügyi hivatal 2013 óta jelentet meg kiadványt az adatok bemutatásával. Hét év statisztikája egy honlapon visszamenőleg elérhető.²

Mi az, amit a bevezetőben a belügyminiszter hangsúlyoz, mit talál ő külön említésre méltó eredménynek? A kiadvány nem a rendőrség munkáját kívánja bemutatni. Célja az ország bűnügyi helyzetének elemzése, értékelése az olvasó számára. A 2019-es év alapvető jellemző adata, a bűnügyi feljelentések 3,4%-os növekedése, de ennek ellenére hosszú távon a feljelentések száma évi 500 ezer alatt maradt. A felderítési arány 62,27%-kal a harmadik évben jutott 50% fölé, azaz minden második ismertté vált bűncselekmény elkövetőjét a rendőrség felderíti. A tulajdon elleni bűncselekmények esetében jelentős eredménynek ítélik, hogy csökkent a gépjár-

¹ Fórizs Sándor nyugállományú egyetemi tanár. E-mail: drforizs@gmail.com

² Az osztrák Szövetségi Bűnügyi Hivatal honlapja. Rendőrségi bűnügyi statisztikák. Bundesministerium Inneres: *Grafiken und Statistiken*.

művek lopása, a betörések (több mint 10%-kal) és a zsebtolvajlások száma. Jelentős kihívás az internetes bűnözés, amely továbbra is növekszik.

A dokumentum csak a rendőrségnél feljelentett, majd a bíróságoknak további eljárásra átadott eseteket tartalmazza, függetlenül azok későbbi kimenetelétől. Lényegében egy feljelentési statisztika.

Az elmúlt években a statisztikai kiadványt több alkalommal hozzáigazították a büntető törvénykönyv változásaihoz és a társadalomban megjelent olyan új jelenségekhez, mint például az internetes bűnözés. Magát a teljes tájékoztatót nem lehet egy publikáció keretében feldolgozni. Így eltekintek a környezetkárosítással kapcsolatos adatok (8. fejezet) és a tartományok eltérő bűnügyi helyzetének külön-külön történő részletes bemutatásától.

Néhány szó az osztrák rendőrségről

A belügyminisztérium alárendeltségébe tartozó mai osztrák rendőrséget, Szövetségi Rendőrség néven (*Bundespolizei*) 2005. július 1-jével hozták létre az akkori csendőrség és a rendőrség két különböző önálló szervezete összevonásával. Körülbelül 23 ezer alkalmazottat foglalkoztat mintegy 1000 szolgálati helyen. Felépítése követi a köztársaság szövetségi jellegét, az országos rendőr-főkapitányság (élén a közbiztonsági főigazgató) szervezeti alárendeltségében 2012 óta tartományi rendőr-igazgatóságok, összesen kilenc, azok irányításában kerületi és városi rendőrparancsnokságok, és további tagozódásként a tényleges szolgálatot ellátó rendőr-felügyelőségek működnek. Természetesen a rendszerben megtalálhatók a különböző speciális szakmai elemek (készenléti kötelek stb.). Lényegében egy, az unióban általánosan alkalmazott és ebben az országban hatékonyan működő szisztéma.

A szövetségi alkotmánytörvény lehetővé teszi a településeknek, hogy saját rendőrséget hozzanak létre. Összesen 48 település rendelkezik önkormányzati rendőrséggel, a polgármesterekhez kapcsolódóan, különböző elnevezésekkel. Fenntartásuk legjelentősebb akadályai, a magas költségek alaposan megterhelik az érintett települések éves költségvetését. A magasabb osztrák életszínvonal a magyarhoz viszonyítva egyértelműen jelentősebb juttatásokat biztosít az osztrák rendőrök számára. Ennek ellenére náluk is, mint több más uniós államban, többek között hazánkban,³ egyre problémásabb az utánpótlás toborzása. Az elmúlt években ismételen csökkentették a bekerülési ponthatárokat az üres helyek feltöltése céljából. A magyar tisztképzési rendszerhez képest⁴ lényeges eltérés, hogy az osztrák rendőrség csak tiszthelyettes állomány felvételére toboroz⁵ és majd mint gyakorlott, kipróbált, közbeeső vizsgát is teljesített tiszthelyettes jelentkezhet tisztképzésre

³ Kovács Gábor – Varga András: A Nemzeti Községi Egységekre jelentkezők felvételi adatainak elemzése 2012–2015 között. *Hadtudományi Szemle*, 8. (2015), 4. 247–274.

⁴ Kovács Gábor: A rendészeti vezető mesterképzés múltja, jelene és fejlődése. *Belügyi Szemle*, 68. (2020), 11. 39–56

⁵ Felvételi követelmények az osztrák rendőrséghez. Wikipedia: *Aufnahmevoraussetzungen*.

az érdeklődő.⁶ Feltűnően kevés a tiszték aránya a szervezeten belül, legalábbis a magyarral összehasonlítva. Az osztrák rendészet történelmi létrejöttét részletesen mutatja be publikációjában Sallai János.⁷

A rendőrségi bűnügyi statisztika

Az anyag 74 oldalas, az angol nyelvű összefoglalással és a legfontosabb telefon-számok jegyzékével együtt 13 fejezetre, nyolc nagy tématerületre oszlik.

A fejezetek tagozódása és tartalma is érdekes:

- Bevezetés
- A bűnözési helyzet összesítő áttekintése
- Internetbűnözés
- Szervezett bűnözés
- Erőszakos bűnözés
- Tulajdon elleni bűnözés
- Gazdasági bűnözés
- Környezetkárosító bűnözés
- A tartományok bűnözési helyzete
- Összefoglalás és kitekintés
- Angol nyelvű összefoglalás
- Glosszárium
- Kapcsolati adatok

A bűnözés összesített helyzete

A 2019-es évben 488 912 feljelentést dolgozott fel a rendőrség, többet, mint 2018-ban (akkor 472 981 eset), ez 3,4%-os emelkedés, de kevesebb, mint azt megelőzően. 304 422 főt gyanúsítottak meg (előző év 288 414 fő), többet, mint eddig bármelyik évben, a felderítési arány 62,27%. Az elmúlt tíz évben 45 439-cel csökkent a feljelentések száma, ami kedvező tendenciát jelent. A bűncselekmények 35,5%-át a fővárosban, Bécsben követték el. A kilenc tartomány helyzete természetesen eltérő. A legnagyobb arányt Alsó-Ausztria képviseli, itt 14,1% az országos részarány; Felső-Ausztria 13,2%; Steiermark 10,9%; Tirol 8,4%; Salzburg 6,8%; Karintia 5,0%; Voralberg 4,3%; míg Burgenlandban a legalacsonyabb a mutató, 1,95%.

⁶ Felhívás rendőri vezetői szakra történő jelentkezésre. Fachhochschule Wiener Neustadt: *Polizeiliche Führung – Key Facts*.

⁷ Sallai János: Az osztrák rendészet létrejötte, fejlődése. In Koudela Pál – Simándi Irén (szerk.): *Történelem, régió, politika. Tanulmányok Lőrinczné Bencze Edit születésnapjára*. Székesfehérvár, Kodolányi János Egyetem – Alba Civitas Történelmi Alapítvány, 2020. 266.

A látencia kérdéskörét a statisztika lényegében nem érinti, esetleg azért, mert matematikailag nehezen megfogható. Annyit az elemzők megjegyeznek, hogy az internetes bűnözésre és a kábítószer-fogyasztásra/kereskedelemre a rendőrségnek egyelőre korlátozott rálátása van, és ezen a területen a felderítéshez még megfelelő, új módszereket szükséges találni.

A külföldi elkövetők száma (a statisztika szóhasználatában „idegen”) tíz év alatt 81 916 főről (2010), 122 067 főre (2019), 34,5%-ról 40,1%-ra növekedett. 2019-ben 182 355 fő „hazai” és 122 067 fő külföldi elkövetőt fedtek fel. Származási országok szerint az alábbi országok szerepelnek az első tíz között: Románia 13 077 fő, Németország 11 673 fő, Szerbia 11 042 fő, Afganisztán 6250 fő, Magyarország 5802 fő, Szlovákia 5766 fő, Lengyelország 4941 fő, Bosznia-Hercegovina 4907 fő, Orosz Föderáció 4179 fő, Törökország 3305 fő.⁸

Tíz országból összesen 81 998 fő. Teljesen természetes, hogy a szomszédos államok (itt négy), felülreprezentáltak, hiszen az ő polgáraik kiemelten magas számban fordulnak meg Ausztriában. A fennmaradó 40 998 fő külföldivel kapcsolatban ez a statisztika nem tartalmaz származási adatokat.

2019-ben 242 fő embercsempészt és 2469 fő csempészt személyt fogtak el. 2018-ban 223 csempészt és 2843 csempészt személyt említ az okmány. Még a menekültválság legnehezebb 2015-ös évében fogtak el 1108 fő embercsempészt. Az adatok Magyarországhoz viszonyított szerény mértékét az az egyszerű tény magyarázza, hogy az országnak nincsen harmadik (unió kívüli) állammal közös határa, így a szomszédjai lényegében egy hatékony „előszűrést” végeznek számára menekültügyi vonatkozásban.⁹ Az Európai Unió belsejében könnyebb a helyzete ezen a téren (is), egy svájci szomszédság nem okozhat különösebb problémát.

Az *internetes bűnözéssel* a harmadik fejezet foglalkozik. 2019-ben 28 439 feljelentést tettek a rendőrségnél, többet, mint eddig bármikor, a növekedés mértéke 45%, 2018-ban 19 627 esetet regisztráltak, míg 2010-ben még csupán 4223 esetet rögzítettek. A felderítési mutató folyamatosan csökkent az elmúlt tíz évben és jelenleg 35,8% (2018: 37,4%; 2010: 55,3%). E bűncselekménycsoport több területre oszlik, és tartalmazza az információs és kommunikációs technológiai eszközökkel elkövetett bűncselekmény-tervezést, -előkészítést és -végrehajtást hagyományos bűncselekmények esetében, a jogosulatlan behatolást számítógépes rendszerekbe, károkozást, pornográf anyagok terjesztését, kábítószer-kereskedelmet és csalást internet segítségével.

Adatokkal történő visszaélés, behatolás idegen számítógépes rendszerekbe 7622 alkalommal történt, az emelkedés egy év alatt 150%-os. Csalás internet segítségével

⁸ Vö. Ritecz György: Migráció és a bűnözés viszonya a külföldiek által Németországban elkövetett bűncselekmények tendenciái alapján – 1. rész. *Hadtudomány*, 29. (2019), 4. 80–88. és Ritecz György: Migráció és a bűnözés viszonya a külföldiek által Németországban elkövetett bűncselekmények tendenciái alapján – 2. rész. *Hadtudomány*, 30. (2020), 1. 53–66.

⁹ Lásd Ritecz György: A határrendészet helye, szerepe a bűnüldözésben és a bűnmegelőzésben magyarországi statisztikai adatok alapján. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): A bűnüldözés és a bűnmegelőzés rendszertudományi tényezői. Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, 2019. 269–275.

16 831 eset, az elmúlt évek legmagasabb száma. A felderítési arányok jelentősen csökkentek, a tíz évvel ezelőtti 55,3%-ról ebben az évben 35,8%-ra. A csalás céljából adatokkal történő visszaélést külön nyilvántartják. 5537 feljelentés érkezett ezen a területen, egy év alatt az emelkedés 291,3%. A rendkívüli növekedés okát a digitális eszközök és módszerek terjedése, új fizetési lehetőségek megjelenése okozhatja.

Az egyes internetes bűncselekményfajták bemutatásakor az anyag néhány szakértői tanácsot is tartalmaz a lehetséges védekezési módszerekre vonatkozóan.

Szervezett bűnözés

A negyedik fejezet foglalkozik a szervezett bűnözés kérdéskörével. Anyagi haszon-szerzés céljából bűnözői csoportok létrehozását az osztrák büntető törvénykönyv öt évig terjedő büntetéssel fenyegeti. Ezen tevékenység felderítését a rendőrség elsőrendű feladatának tekinti. 2019-ben 119 esetben sikerült bűnszervezeteket azonosítani (2018: 79 eset).

Az évben 4329 kábítószeres bűncselekményt derítettek fel.

A bűnszervezetek egyik meghatározó területe az embercsempészet.¹⁰ Az embercsempészet és az emberkereskedelem elleni fellépés ugyanahhoz a szakterülethez tartozik, amelynél a BK a nemzeti és nemzetközi kapcsolattartó partner.¹¹ Embercsempészt 242 főt és 2469 fő csempészt személyt fogtak el. A 2015-ös nagy migrációs hullám és a Burgenlandban 71 áldozatot követelő szerencsétlenséget követően (meghaltak a csempészt személyek a hűtőkamionban) több szervezeti változtatást, erősítést foganatosítottak. 2016 májusában Joint Operational Office (JOO) elnevezéssel a Szövetségi Bűnügyi Hivatal keretén belül új szervezetet hoztak létre. Ez lett illetékes embercsempészet vonatkozásában a nemzeti és nemzetközi nyomozások összehangolásában, az ilyen jellegű külföldi együttműködésben. A vezérlő elképzelés a különböző nyomozókat különböző országokból egy szervezetben és egy eljárásban összefogni, megadni számukra a gyors, hatékony együttműködés lehetőségét. Az újonnan alapított munkaszervezet regionális szintű operatív funkciót kíván betölteni a Balkán-útvonalon zajló embercsempészet felderítésében. Megfelelő infrastruktúrával és szaktudással, az operatív adatok elemzésével, kiértékelésével kapcsolódik az Europol European Migrant Smuggling Center (EMSC) tevékenységéhez. A JOO-ban egy teljesen feltöltött kapcsolattartó pont alakult, amely magában foglal egy *early warning system*, korai előrejelző rendszer csoportot és egy *real time information exchange*, azonos idejű információcsere csoportot.

¹⁰ Oroszországban szintén régóta figyelemmel kísérik ezt az összefüggést, lásd Deák József: Az *Oroszországi Föderáció határőrizeti kihívásai napjainkban*. *Hadtudomány*, 26. (2016), E-szám. 4–14.

¹¹ Oroszországban például az emberkereskedelemnek csak a méretei mások, az anyagi érdekeltség megegyezik, lásd Deák József: Az Oroszországi Föderáció válaszai a biztonsági kihívások közül a migrációra. In Czene-Polgár Viktória – Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Innováció, elektronizáció, tudásmenedzsment*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, 2018. 71–90.

A kábítószeres bűnözést tekintve Ausztria még inkább, mint korábban, fogyasztó és tranzitország, egyben „átrakodó” hely. A fellépés e bűnözési jelenség ellen nem nemzeti kihívás, hanem nemzetközi együttműködési feladat. Az elkövetők gyakran az államhatárokon átnyúló hálózattal rendelkeznek. Egyre fontosabb szerepet tölt be a rendőrség és a vám-, valamint az igazságszolgáltató szervek együttműködése. 2019-ben Ausztriában a postai úton, valamint interneten folytatott kábítószer-kereskedelem a rendőrség számára a legnagyobb kihívást és a legkevésbé ismert területet jelentette. A feljelentések száma az évben növekedett (43 329 eset). Ez 5,6%-os növekedésnek felel meg az előző évhez képest (41 044 feljelentés), 2010-ben még 23 853 esetet regisztráltak. Az emelkedő trend várhatóan a továbbiakban is folytatódni fog. Az egyik ok többek között a könnyű postai alkalmazásban és a „látszólagos” internetes „névtelenségben” is kereshető.

A belügyminisztérium ezen elkövetési formák megjelenésére gyorsan reagált. 2019. február óta fut egy projekt, amely a fellépés szakmai és nemzetközi lehetőségeit helyezte vizsgálata középpontjába. Több független szervezet is részt vesz a kutatásban, a BK kábítószer-bűnözés irodája, a bűncselekmény tetthely iroda, az Innsbrucki Bűnmegelőzési Iroda, a Bajor Bűnügyi Hivatal, több német államügyészség és vámszervezetek. A projekt 24 hónapig tart, és célja az elkövetés új módszereinek, valamint a dealerek személyének, hálózatának, a kapcsolódó vásárlóknak a beazonosítása, kábítószeres lefoglalása, elkövetők elfogása és ezek útján az elosztórendszer szétverése. Kiemelt cél még a bűnüldözési együttműködés és az alkalmazható technikai eszközök, új megoldási formák keresése, kidolgozása.

Az Operation Aderlass néven lefolytatott akció

2019 februárjában rendezték az északi sívilágbajnokságot, amelynek során szoros együttműködésben a német nyomozó hatóságokkal és az államügyészséggel egy nemzetközileg működő kábítószer terjesztő csoportot sikerült felszámolni. A tagjait azzal gyanúsítják, hogy kilenc különböző országból több mint 30 élsportlót láttak el doppingszerekkel. Ausztriában mintegy 25 sportlót, edzőt, kiszolgáló személyt jelentettek fel. Időközben sportjogi ítéletek és eltiltások születtek sportrendezvényeken történő szerepléstől két évtől végleges ideig. Több érintettet ítétek el első fokon feltételes szabadságvesztésre, illetve pénzbüntetésre sportcsalásért vagy doppingszer használatában történt közreműködésért, illetve azzal való kereskedelemért. Egyes esetekben még folyik a nyomozás.

Az osztrák Szövetségi Bűnügyi Hivatal évente ad ki helyzetjelentést *Kábítószeres bűnözés* címmel, amely a www.bundeskriminalamt.at honlapon érhető el.

A sport területén jelentkező fogadási csalások ellen foganatosított rendszabályok koordinálására saját „bejelentőhelyet” létesítettek. Ez együttműködik az Interpollal és különböző sportszövetségekkel, mint a *Fédération Internationale de Football*

Association (FIFA), Union of European Football Association (UEFA) és az Osztrák Labdarúgó Szövetség (ÖTB).

Az erőszakos bűncselekmények terén egy év alatt 5,3%-os emelkedés jelentkezett 73 079 feljelentéssel, (2018: 69 426). Pozitív, hogy a 85%-os felderítési arány az eddigi legjobb eredmény. Az évben 65 befejezett emberölés történt, 39 nőt és 28 férfit öltek meg, 23 esetben szűrőfegyverrel. Az erőszakos cselekmények közé a testi épséget, az életet, személyes szabadságot és a szexuális integritást veszélyeztető eseteket sorolják. 2469 cselekményt követtek el szűrőfegyverrel, ez lett a leggyakrabban alkalmazott elkövetési eszköz (2018: 2249; 2017: 2481). Tíz évvel korábban a statisztika még 1751 alkalmat tartott számon. Lőfegyver 357 cselekménynél szerepelt, mint lövés leadása, azzal történt fenyegetés, vagy csak egyszerűen volt az elkövetőnél. Ütésre alkalmas eszközt 595 esetenél észleltek.

A rablások száma 2019-ben ugyan 2155 esettel enyhén emelkedett (2018: 1928 eset), hosszabb távon csökkenés érzékelhető (2010: 3813 eset). A felderítési arány folyamatosan emelkedik (2019: 48,4%). A bűncselekmények nagyobbik része közterületeken, utcákon, parkolóban következett be. 115 rablás történt közforgalmú járműveken és megállóhelyeiken. Az utcai támadók és mobiltelefonokra pályázó rablók egyértelműen a fiatalok/fiatalkorúak köréből kerülnek ki, akik részben bandákba állnak össze. A rendőrség a jelenséggel szemben a közterületi szolgálat erősítésével igyekszik fellépni az olyan érintett területeken, mint parkolóhelyek, pályaudvarok, bevásárlóközpontok. Különleges csoportokat szerveztek, amelyek már több ilyen bandát felszámoltak. Megelőzési céllal Bécsben az Ifjúsági Hivatallal (*Jugendamt*) közös projektet indítottak az aktív tettek megszüntetése, a velük történő kapcsolattartás céljából. Csökkenőben van az üzletekben és bankokban bekövetkezett rablások száma, ami a jó megelőző, biztonsági intézkedésekre vezethető vissza. Az üzletek fenntartóinak a rendőrség rendszeres felvilágosítást, tanácsadást tart a lehetséges biztonsági rendszabályokról. A javuló tendenciát magyarázza még az alkalmazott megfigyelőkamera-rendszerek egyre jobb minősége és az objektumok bejáratai körzetének kiemelt biztosítása. Kiegészítésként meg kell említenünk a magánbiztonsági szolgálatok működését. Az sem utolsó szempont, hogy az elkövetők egyre kevesebb készpénzes zsákmányra számíthatnak a kártyás fizetés terjedésével, a korlátozott bolti pénztartalékok bevezetésével és az időzárás kasszák alkalmazása miatt.

A magántulajdon kárára elkövetett bűncselekmények

A hatodik fejezet foglalkozik ezzel a több részkérdésből összeálló területtel. A feljelentések száma 164 080 eset (2018: 171 718), ez -4,4%-os csökkenést jelent.

Betörés lakásokba, lakóházakba 8835 alkalommal történt, szintén csökkenés 9,7%-kal (2018: 9784; 2010: 15 643 elkövetés). Hosszabb ideje elemzi a rendőrség az éjszakai betörések eseteit, elkövetési módjait, folytat kiemelt nyomozó munkát

és dolgoz ki bevetési koncepciókat. Az eredmények most kezdenek megmutatkozni. Az elmúlt időszak legrosszabb éve 2014 volt 17 110 ismertté vált cselekménnyel.

A szakértők és a statisztika kiadói rendkívül egyszerű megoldásokat javasolnak a károk elkerülésére, csökkentésére:

- legyen a lakásban rejtett pánccélszekrény, hosszabb távollét idejére bankban béreljünk fiókot jelentősebb értékeink elhelyezésére;
- készítsünk értékeinkről (számítógép, laptop, elektronikai eszközök stb.) nyilvántartást gyártási számmal, fényképezzük le azokat (ékszerek, porcelán stb.);
- még a legrövidebb távollét esetén is csukjuk be az ablakokat, zárjuk be az ajtókat;
- amikor huzamosabb ideig távol vagyunk, oldjuk meg, hogy levélszekrényünkben, lakásunk ajtaja előtt ne halmozódjanak fel postai küldemények, reklámanyagok;
- alkalmazzunk időbeállítós villanykapcsolót, amely a házban/lakásban rendszertelenül fel- és lekapcsolja a világítást a háziak otthon tartózkodásának látogatását keltve;
- megbízható szomszédjainkat tájékoztassuk távollétünkről, és helyezzünk el náluk tartalék kulcsot;
- a bejáráshoz felhasználható segédeszközöket, mint kerti bútor, létra, ládák, érdemes leláncolni vagy elzárni;
- gondoskodjunk arról, hogy nyáron a virágszirmok és a lehullott levelek, télen a hó a bejáratról el legyen takarítva;
- speciális betörésbiztos „ÖNORM B 538 vagy EN 1627-1630” bevizsgált, 3-as ellenállási fokozatú bejárati ajtókat használjunk, ugyanez vonatkozik az ablakokra;
- amennyiben pincénk is van, oda ne lehessen belátni, mindig legyen lezárva, és abban jelentős értékeket ne tartsunk;
- mindig csak nagyértékű zárat szereltesünk fel;
- a riasztóberendezések a mechanikus biztosítás kiegészítésére szolgálnak, azok legyenek jól tervezettek és szakszerűen felszerelvek.

Gépjárműlopások

Gépjárművek ellopásával kapcsolatos feljelentések az előző évhez képest 1,3%-kal csökkentek és tízéves áttekintésben az eddigi mélyponton vannak (2019: 2194; 2018: 2224; 2010: 4402 feljelentés). Tíz éve működik egy rendőrségi különleges bevetési csoport a járműlopások leküzdésére. E bűnügyi rendőrségi team fő feladata a tolvajok hazai és nemzetközi felkutatása. A fő hangsúlyt nem az elkövetők elfogására, hanem a teljes bünszervezeti struktúra felgöngyölítésére fordítják. Sikeres tevékenységüket tükrözik a statisztika csökkenő számai.

Táska- és trükkös lopások

Ilyen típusú lopásokat 2019-ben 17 218 esetben jelentettek, ez 15,2%-kal kevesebb, mint az előző évben. Tíz évvel korábban még 44 359 cselekmény történt. Ezen a bűnözési területen is a megelőzéssel és az egyéni felelősséggel sokat lehet tenni a statisztika javításáért. Évek óta szoros az együttműködés a BK és a tartományi bűnügyi hivatalok szakértői között a szervezett lopásokkal szembeni fellépés terén. Az Europol elemzési módszereket, eszközöket, számítógépes programokat biztosít a nemzetközileg működő csoportok azonosításához, a háttéremberek és a megbízók meghatározásához. Ilyen eszközök, informatikai programok segítségével gyorsan összekapcsolhatók a külföldön, illetve Ausztriában elkövetett cselekmények, és megléphetők a szükséges ellenrendszabályok.

Gazdasági bűncselekmények

A kérdéskörrel a statisztika hetedik fejezete foglalkozik. Az egyes bűncselekmény-csoportok között, amelyeket a dokumentum feldolgoz, én bizonyos átfedést látok. A kidolgozók a csalások kérdéskörét, az osztrák büntető törvénykönyv 146., 147., 148. paragrafusai eseteit is besorolták ebbe a kategóriába, és egy vegyes halmazt hoztak létre.¹² Idetartoznak a csalások, a valódi gazdasági bűncselekmények, az okmányokkal kapcsolatos bűnözés és a nem készpénzes fizetőeszközökkel kapcsolatban elkövetett bűncselekmények. A gazdasági bűncselekmények száma évek óta folyamatos emelkedést mutat. 2019-ben összesen 71 112 feljelentés történt (2018: 56 925; 2010: 45 304), egy év alatt 24,9%-os a növekedés.

Az esetek meghatározó részét a csalások képezik (2019: 43 887; 2018: 36 229; 2010: 26 578). A jelentős emelkedésért az internetes csalások mellett a szociális szolgáltatások csalás útján történt igénybevétele felelős.

2018-ban a BK saját munkacsoportot állított fel a szociális szolgáltatások csalással történő igénybevételeinek felderítésére. 2019-től ezt a feladatot a területi (tartományi) igazgatóságok látják el. A BK központi egyeztető szerepet játszik a továbbiakban, és szoros kapcsolatot tart a kifizető helyekkel, illetve a rendőr-igazgatóságok tartományi felelőseivel. Az évben 2255 feljelentést dolgoztak fel, a felderítési arány 99,6% lett. A hosszú távú eredmények biztosítása érdekében egy minisztériumok közötti irányítócsoporthoz szerveztek, amelyben a Belügyminisztérium, a Pénzügyminisztérium, az Igazságügyi Minisztérium és a Szociális Ügyek Minisztériuma képviselteti magát. Ehhez az irányítócsoporthoz kapcsolódnak szélesebb körben a polgármesteri hivatalok, a tartományi irányítás képviselői, a betegbiztosítási kasszák, a nyugdíjbiztosítási hivatalok, a pénzügyi hivatalok, a munkaügyi hivatalok információ- és tapasztalatcseréje céljából. Fontos a visszaélések új módszereinek

¹² Osztrák büntető törvénykönyv. Jusline: *Strafgesetzbuch*.

felismerése és ellenrendszabályok foganatosítása. A schwechati repülőtéren idegenrendészeti intézkedések egészítik ki az egy éve kezdett projektet, és 50 újfajta csalási módszert fedtek fel.

Trükkös csalások néven szerepelteti a statisztika a sokfajta csalás azon változatait, amikor pénzt, ékszert, egyéb értékeket csálnak ki általában idősebb egyénektől valamilyen veszélyhelyzetre hivatkozva. Ez lehet baleset, sérülés, gyors orvosi beavatkozás szükségessége stb. Ezen eljárás másik formája, amikor a csalók rendőröknek adják ki magukat a pénz, értékek megszerzése céljából, hivatkozva egy folyamatban lévő rendőrségi eljárás lezárására. Ez az osztrák fogalmazásban „rendőrtrükknek” nevezett eljárás. A trükkös csalások száma 2019-ben 52,5%-kal 4464 feljelentésre nőtt (2018: 2928), a jelentős emelkedésben az előtérbe került „rendőrtrükkös” csalások játszották a főszerepet.

A valódi gazdasági bűncselekmények 13,2%-kal növekedtek 13 153 esetről 14 965 esetre, ami az elmúlt tíz év legmagasabb adata (2010: 12 510).

A fizetési eljárások, a vásárlási szokások a technológia fejlődése révén egyre inkább a nem készpénzes eszközök (bankkártyák, hitelkártyák) irányába tolódnak el, újfajta bűncselekmény-eljárásokat és bűnüldözési kihívásokat indukálva. A statisztika ezen a területen is emelkedést jelez, 2019-ben 1875 esetet jelentettek. Ez +44,9%-os növekedés egy év alatt (2018: 1294).

Befejezés

Az osztrák rendőrségi bűnügyi statisztika jelentősen eltér a hasonló jellegű német anyagoktól.¹³ Ebben szerepet játszhat az is, hogy a 80 milliós, 16 tartományos Németország bűnügyi helyzetének összefoglalása feltételezhetően nehezebb feladat, lényegesen több adattal szükséges dolgozni, szerteágazóbb a készítő munkája. Láthatóan a kidolgozók törekvése is eltérő. Az osztrák anyag több fejezetéhez kapcsoltak ajánlásokat az egyszerű állampolgár részére, amelyet én itt a lakásbetörések kérdésénél mutatok be, de hasonló javaslatok szerepelnek a rablások vagy a gépjárműlopások elleni egyéni védekezéstről is. Természetesen terjedelmi okokból erre nem lehet mindenhol kitérni. A 2019-es statisztika szinte minden területen pozitív előrelépést mutat, csökkenő bűnözési számokat tízéves visszatekintésben. Talán csak az internetes és a gazdasági bűnözés, az online elkövetés a kivétel, amely területen folyamatosan jelentős a növekedés és ezzel párhuzamosan csökkenő a felderítési arány. Ezt egyébként az értékelés is kiemeli azzal a megállapítással, hogy a szükséges ellenlépések eszközeit, módszereit még meg kell találni. Elismerve az osztrák rend-

¹³ Fórizs Sándor: Németország 2018. évi bűnügyi statisztikája. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 21. (2019), 225–232.

Fórizs Sándor: Németország 2017. évi rendőrségi bűnügyi statisztikája. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Gondolatok a rendészettudományról. Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának tizenötödik évfordulója alkalmából*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság, 2019. 125–136.

őrség erőnyeit és eredményeit, amelyekről több alkalommal nekem is lehetőségem volt személyesen meggyőződni, sok olyan jelentős előnnyel, körülménnyel rendelkeznek, amelyek nálunk, Magyarországon hiányoznak. Többek között az alábbiakra is gondolok:

- A magasabb életszínvonal és a folyamatosan kiegyensúlyozott gazdasági fejlődés az állampolgárokat jelentős mértékben távol tartja a bűncselekmények elkövetésétől. Nincsenek a vidéki területeken apró lepusztult települések, illetve nagyobb régiók.
- A lakosság összetételében egységesebb mind nemzetiségi mind életszínvonalbeli vonatkozásban. Magasabb az átlagos műveltségi, képzettségi szint és a jogkövetési hajlandóság.
- Ausztria földrajzi elhelyezkedésénél fogva távolabb esik az Európai Unió külső határaitól. Mentesebb a személyek beléptetésével kapcsolatos nehézségektől, kockázatoktól. Nincsenek a szomszédságában valamilyen biztonsági szempontból kritikus országok. Ezt a biztonsági előnyt elemzik írásaikban Sallai János, Földes Katalin és Kobilka István.¹⁴
- A német államnyelv is rendkívüli előnyt jelent a rendőrség számára, amennyiben a németországi, svájci bűnüldöző szervekkel, amelyek Közép-Európában meghatározóak, közvetlenül, félreértések nélkül tud érintkezni, illetve a szomszéd országok hasonló szervezetei is használják a német nyelvet. Az angol pedig elképesztően széles körben és biztonságosan beszélnek az országban.
- Az osztrák rendőrséget példaértékűen egységesnek találtam, jól felkészített, szinte nincs fluktuáció, és ezért sok a tapasztalt, elkötelezett, feladatorientált munkatárs.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bundesministerium Inneres: *Grafiken und Statistiken*. Online: www.bundeskriminalamt.at/501/start.aspx
- Bundesministerium Inneres: *Polizeiliche Kriminalstatistik 2019*. Wien, 2020. Online: www.bundeskriminalamt.at/501/files/Broschuere_PKS_2019.pdf
- Deák József: Az Oroszországi Föderáció határőrizeti kihívásai napjainkban. *Hadtudomány*, 26. (2016), E-szám. 4–14. Online: <https://doi.org/10.17047/HADTUD.2016.26.E.4>
- Deák József: Az Oroszországi Föderáció válaszai a biztonsági kihívások közül a migrációra. In: Czene-Polgár Viktória – Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes (szerk): *Innováció, elektronizáció, tudásmenedzsment*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, 2018. 71–90.
- Fachhochschule Wiener Neustadt: *Polizeiliche Führung – Key Facts*. Online: www.fhwn.ac.at/studien-gang/polizeiliche-fuehrung#key-facts

¹⁴ Kobilka István – Sallai János: Az Európai Unió tagállamainak határ és közbiztonsági rendszerei. *Szakmai Szemle*, (2005), 3. 120–127.
Sallai János – Földes Katalin: A schengeni határhoz kapcsolódó bűnügyi statisztikai adatok Ausztriából és Németországból. *Belügyi Szemle*, 50. (2002), 9. 78–88.

- Fórizs Sándor: Németország 2017. évi rendőrségi bűnügyi statisztikája. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Gondolatok a rendészettudományról. Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának tizenötödik évfordulója alkalmából*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság, 2019. 125–136.
- Fórizs Sándor: Németország 2018. évi bűnügyi statisztikája. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 21. (2019), 225–232.
- Jusline: *Strafgesetzbuch*. Online: www.jusline.at/gesetz/stgb
- Wikipedia: *Aufnahmevoraussetzungen*. Online: de.wikipedia.org/wiki/Polizeiausbildung_in_%C3%96sterreich#Aufnahmevoraussetzungen
- Kobolka István – Sallai János: Az Európai Unió tagállamainak határ- és közbiztonsági rendszerei. *Szakmai Szemle*, (2005), 3. 120–127.
- Kovács Gábor – Varga András: A Nemzeti Közszolgálati Egyetemre jelentkezők felvételi adatainak elemzése 2012–2015 között. *Hadtudományi Szemle*, 8. (2015), 4. 247–274.
- Kovács Gábor: A rendészeti vezető mesterképzés múltja, jelene és fejlődése. *Belügyi Szemle*, 68. (2020), 11. 39–56. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2020.11.3>
- Ritecz György: A határrendészet helye, szerepe a bűnüldözésben és a bűnmegelőzésben magyarországi statisztikai adatok alapján. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *A bűnüldözés és a bűnmegelőzés rendészettudományi tényezői*. Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, 2019. 269–275.
- Ritecz György: Migráció és a bűnözés viszonya a külföldiek által Németországban elkövetett bűncselekmények tendenciái alapján – 1. rész. *Hadtudomány*, 29. (2019), 4. 80–88. Online: <https://doi.org/10.17047/HADTUD.2019.29.4.80>
- Ritecz György: A migráció és a bűnözés viszonya a külföldiek által Németországban elkövetett bűncselekmények tendenciái alapján – 2. rész. *Hadtudomány*, 30. (2020), 1. 53–66. Online: <https://doi.org/10.17047/HADTUD.2020.30.1.53>
- Sallai János: Szomszédok – határőrszemmel: Ausztria. *Belügyi Szemle*, 43. (1995), 1. 114–117.
- Sallai János – Földes Katalin: A schengeni határhoz kapcsolódó bűnügyi statisztikai adatok Ausztriából és Németországból. *Belügyi Szemle*, 50. (2002), 9. 78–88.
- Sallai János: Az osztrák rendészet létrejötte, fejlődése. In Koudela Pál – Simándi Irén (szerk.): *Történelem, régió, politika. Tanulmányok Lőrinczné Bencze Edit születésnapjára*. Székesfehérvár, Kodolányi János Egyetem – Alba Civitas Történelmi Alapítvány, 2020. 244–249.

ABSTRACT

The 2018 Crime Statistics Published by the Austrian Police

Sándor FÓRIZS

In the paper the author presents the most important data of the 2019 crime statistics of the Austrian police and discusses its structure, with special emphasis on crimes committed by foreigners and the trends in the changes of the criminal situation. Important data are presented about the organisational structure and operation of the police and the new measures taken in the recent period.

Keywords: *crime, violent crime, suspect, human trafficking, illegal stay, foreign person*